

Η ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΜΗΧΑΝΟΡΡΑΦΙΕΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Η ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΟΥ ΣΚΑΓΚΕΡΑΚΙ

Τα σκοτεινά «κόλπα» ενός διεθνούς «τράστ» κεφαλαίουχων. Πώς έκέρδισε 54.000.000 στερλίνες! Τα παρασκήνια μιάς ιστορικής ναυμαχίας. Οι κωδικές της Φλώρας Νάθανσον. Μιά «άβέβαιη» ναυμαχία. Η εκπληκτικές κερδοσκοπίες του διεθνούς «τράστ», κλπ.

ΙΝΕ καιρός πεία να ρίξουμε μιά ματιά στα παρασκήνια και στις σκοτεινές μηχανορραφίες του Μεγάλου Πολέμου. Από τα απόκρυφα αρχεία μιάς μεγάλης Τραπεζίης του Λονδίνου, ήρθαν ἐσχάτως στο φῶς ἕνα σωρὸ ἀυθεντικά ἔγγραφα πού ἀποκαλύπτουν τίς προμακτικές ἐπιχειρήσεις ἐνός Ἀγγλοαμερικανικοῦ τράστ κεφαλαίουχων.

Ἐνα ἀπό τὰ σκοτεινά «κόλπα» αὐτοῦ τοῦ διεθνούς τράστ, εἶνε καί ἡ ναυμαχία τοῦ Σκάγκερακι, πού ἔκανε τοὺς Ἀγγλοὺς, τοὺς Ἀμερικανοὺς καί τοὺς Γερμανοὺς τραπεζίτας νὰ κερδίσουν 54 ὀλόκληρα ἑκατομμύρια στερ-

λοιχτὸ πέλαιος. Οἱ Γερμανοὶ χρηματισταὶ τοῦ τράστ ἀνέλαθαν νὰ χρησιμοποιήσουν ὡς ὄργανα τοὺς διπλωματικούς καί ἐμπορικούς συμβούλους τοῦ Μπέτμαν Χόλλβεγκ, γιὰ νὰ κάνουν τὸν Γερμανὸ καγκελλάριο ν' ἀλλάξῃ τακτική καί νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀνάγκη μιάς τέτοιας ναυμαχίας. Καί, πράγματι, τὸ κατάφεραν: Ἡ διοίκησις τοῦ στόλου τῆς ἀνοικτῆς θαλάσσης» ἀνετέθη στὸν περίφημο ναύαρχο Σχέερ.

Τὸ Ἀγγλικὸ ναυαρχεῖο ὡστόσο δίσταζε νὰ παραδεχθῇ μιά τέτοια ἀποφ. Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν ἦταν τότε ὁ λόρδος Τσῶρτσιλ, ἐχθρὸς κάθε ἐπιθετικῆς δράσεως. Οἱ Ἀγγλοὶ χρηματισταὶ ἔπρεπε νὰ τὸν πείσουν ὅτι ἕνας τέτοιος ρόλος τοῦ στόλου τοὺς ζημίωσε τὸ διεθνὲς γόητρο τῆς Ἀγγλίας. Τί ἔκαναν λοιπόν: Ἐρρίξαν λίγο τίς τιμές στὸ Χρηματιστήριον τῆς Νέας Ὑόρκης. Ὁ λόρδος Τσῶρτσιλ τότε φοβήθηκε στ' ἀλήθεια καί ἔχοντας πολλὰς ἐλπίδες στούς Γερμανικοὺς κρυπτογραφικούς κωδικούς, πού εἶχαν κλέψει οἱ πράκτορες τοῦ «Ἰντέλλιτζενς Σέρβις», μὲ ἐπί κεφαλῆς τὴν μίς Φλώρα Νάθανσον, χάρις στούς ὁποίους θὰ διαβάσαν κάθε κρυπτογραφικὸ τηλεγράφημα τοῦ Γερμανικοῦ ναυαρχείου καί θὰ μπορούσαν ἔτσι νὰ παρακολουθήσουν τίς κινήσεις τοῦ Γερμανικοῦ στόλου, ἀποφάσισε νὰ διατάξῃ τὴ ναυμαχία.

Μά, ὅπως εἶπαμε, τὸ διεθνὲς τράστ εἶχε σκοπὸ νὰ προκαλέσῃ πρῶτα μιά πτώσι τῶν τιμῶν. Γιὰ νὰ μπορέσῃ λοιπόν νὰ διαδόσῃ ἀπαισιόδοξες στὴν ἀρχὴ εἰδήσεις γιὰ τὴ δρᾶσι τῶν Ἀγγλικῶν πολεμικῶν, ἔπρεπε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν Ἀγγλικὴ μοῖρα τοῦ Χάργουϊτς νὰ βοηθήσῃ ἐγκαίρως τὴ μοῖρα, πού βρισκόταν στὰ νησιά Ὀρκνεῦ, ἡ ὁποία καί θ' ἀρχίζε τὴν ἐπίθεσι. Οἱ Ἀγγλοὶ κεφαλαίουχοὶ ἀπλώσαν τότε μυστηριώδη δίχτυα στὸ Φόρεϊν Ὀφφίς καί στὸ Ἀγγλικὸ ναυαρχεῖο κι' ἔτσι, τὴν τελευταία στιγμή, ἡ μοῖρα τοῦ Χάργουϊτς ἔλαβε μιά τηλεγραφικὴ διαταγὴ νὰ παραμείνῃ ἐπὶ θέσι τῆς καί νὰ περιμένῃ νεώτερες διαταγὰς τοῦ ναυαρχείου.

Κι' ἔτσι ἡ ἐπέμβασις τῆς μοῖρας τῆς Μάγχις ἐμποδίστηκε γιὰ λίγο καιρό!

Ἡ ναυμαχία αὐτὴ τοῦ Σκάγκερακι ἐγίνε στις 31 τοῦ Μᾶι τοῦ 1916, βορειοανατολικά τῆς Γιουτλάνδης καί τελείωσε μ' ἕναν ἀβέβαιο τρόπο, μολοντί οἱ Ἀγγλοὶ ὑπέστησαν περισσότερες ἀπώλειες καί καταστροφές ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς. Ἡ ναυμαχία ὁμως δὲν μπόρεσε νὰ συνεχισθῇ τ' ἄλλο πρωί, γιὰτι ἐξ αἰτίας τῆς πυκνῆς ομίχλης, οἱ Ἀγγλοὶ ἔχασαν ἀπὸ τὰ μάτια τοὺς τὸν Γερμανικὸ στόλο κι' ἕνα μέρος μάλιστα τοῦ δικοῦ τους σκόρπισε δῶ κι' ἐκεῖ. Καί ἡ σύγκυσις αὐτὴ μεγάλωσε ἀκόμη πῶς πολύ, ὅταν ὁ ναύαρχος Τζέλλικο ἔλαβε τὸ ἐξῆς μυστηριώδες τηλεγράφημα, ὁ ἀποστολεὺς τοῦ ὁποίου παραμένει ἀγνωστος ἀκόμη καί σήμερα: «Ὁ Γερμανικὸς στόλος ἐπὶ πρῶν πρὸς Νότον». Ὁ Ἀγγλικὸς στόλος ὁμως δὲν μπορούσε νὰ τὸν κυνηγήσῃ, γιὰτι τοὺς ἔφραζαν τὸ δρόμο ἡ νάρκες ποί. ἔχουν τοποθετήσει

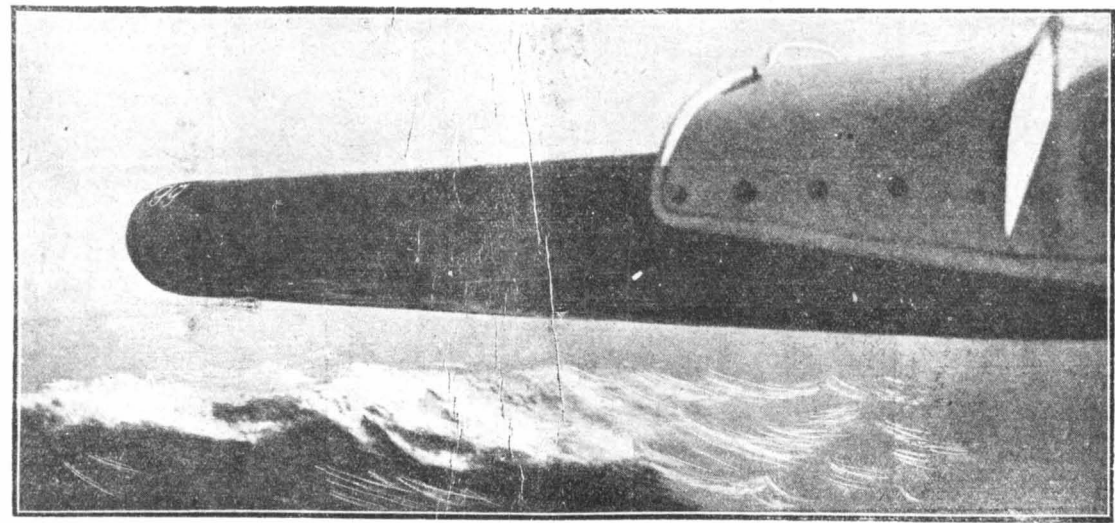
ἀίνες! Ἐς ἀφηγηθῶμε λοιπὸν μὲ τὴ σειρά αὐτὰ τὰ γεγονότα. Εἶμαστε στὰ 1916. Σ' ὅλα τὰ μέτωπα ὁ πόλεμος διακωλύεται. Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἐλπίδα γιὰ κανένα ἀποτελεσματικὸ γεγονός. Ἡ νίκη δὲν κλίνει οὔτε πρὸς τὸ ἕνα μέρος, οὔτε πρὸς τὸ ἄλλο. Συνεπῶς, δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἐλπίδα γιὰ ἐπιτυχῆς κερδοσκοπίες στὸ Χρηματιστήριον τοῦ Λονδίνου, τοῦ Βερολίνου, τῆς Γουὼλ Στρήτ.

Τὴν ἐποχὴ λοιπὸν αὐτὴ ἰδρῶθηκε στὴν Ὀλλανδία ἕνα διεθνὲς χρηματιστηριακὸ τράστ ἀπὸ Ἀγγλοὺς, Γερμανοὺς καί Ἀμερικανοὺς κεφαλαιοκράτας, μὲ τὸ σκοπὸ νὰ προκαλέσῃ μιά ναυμαχία, γιὰ νὰ κερδοσκοπήσῃ πάνω σ' αὐτὴν. Ἡ ναυμαχία αὐτὴ ἔπρεπε νὰ ἔχῃ ἀποτέλεσμα ἀμφίβολο, χάρις στὴ δρᾶσι τῆς κατασκοπείας, γιὰ νὰ μπόρῃ νὰ παρουσιασθῇ ὡς ἄσυχρόνως καί ὡς νίκη καί ὡς ἡττα. Ἐτσι τὸ τράστ θὰ μπορούσε νὰ προκαλέσῃ μιά μεγάλη, μὰ προσωρινή, πτώσι στὸ Χρηματιστήριον, ἡ ὁποία ὡστόσο θὰ μεταμορφωνόταν σὲ ὕψισι τῶν τιμῶν ὕστερ' ἀπὸ λίγο, γιὰτι κανεὶς ἀπὸ τοὺς δύο στόλους δὲν θὰ εἶχε ὑποστῆ πραγματικὴ ἡττα.

Μιά μοῖρα τοῦ Ἀγγλικοῦ στόλου βρισκόταν τότε στὸ Χάργουϊτς, γιὰ νὰ προστατεύσῃ τὰ ἐμπορικὰ πλοία τῆς Μάγχις. Μιά ἄλλη βρισκόταν στὰ νησιά Ὀρκνεῦ, στὴν πῶ βορεινὴ ἀκρὴ τῆς Ἀγγλίας, γιὰ νὰ ἐμποδίξῃ τοὺς Γερμανοὺς, πού βγαίνουν πρὸς τὸν ὠκεανὸ.

Ὁ Γερμανικὸς στόλος τῆς «ἀνοικτῆς θαλάσσης» τοῦ ναυαρχοῦ Τίρπιτς, εἶχε ἀξιοθαύμαστα πληρώματα, μὰ ἦταν πῶ μικρὸς ἀπὸ τίς Ἀγγλικῆς μονάδες. Ὁ καγκελλάριος Μπέτμαν Χόλλβεγκ λοιπὸν, δὲν ἔπρεπε καμμιὰ ἐπιθετικὴ δρᾶσι καί κατεδίκαζε τὸν Γερμανικὸ στόλο σὲ μιά παθητικὴ δρᾶσι.

Τὸ διεθνὲς τράστ τότε πῆρε τὴν ἀπόφασιν νὰ πείσῃ πρῶτα τίς δύο Κυβερνήσεις ὅτι ἦταν ἀνάγκη νὰ γίνῃ μιά ναυμαχία στὸ ἀ-

ΜΙΚΡΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Α. ΝΤΩΝΤΕ

Η ΜΥΛΩΝΟΥ

ΟΛΙΣ έφθασα, πήρα το λεωφορείο του Μπακαρά. Είμαστε πέντε πάνω σ' αυτό, εκτός από τον οδηγό. Ήταν ένας χωροφύλακας από το Κοματόφρα, κοντόχοντρος άνθρωπος, με μάτια κόκκινα και χοντρά άσπρινα σκουλαρίκια. Έπειτα άλλοι δυο απ' το Μπακαρά — ένας φούρναρης κι ο γαιοπρόξ του — και τέλος, έμπρός, κοντά στον οδηγό, ένας άλλος άνθρωπος, ή μάλλον ένα κασετίνο, ένα πελώριο γοιγένο κασετίνο, που ζήτησε μελαγχολικά το δρόμο.

Όλοι αυτοί, γνωστοί μεταξύ των μιλώσαντων, έλευθερά για τις απόθεσές τους. Σε λίγο όμως οι δυο άνθρωποι απ' το Μπακαρά πάτησαν και παρόλο που ήσαν στα χέρια, έξ αιτίας της Παναγίας...

Φαινεται πως ο φούρναρης ήλπιε από την ένορμη της Παναγίας, ενώ ο γαιοπρόξ τον έφυλλε σε άλλη νέοχηστη έκκληση, αφιερωμένη στην «Άσπλο Σύλληψη». Και έβλεπε να άκουση κανένας πως βριζόντουσαν οι δυο αυτοί καλοί χριστιανοί και πως μιλούσαν για την Παναγία τους.

«Ψαία είνε ή δική σου; Παρ'! Ποιος ξέρει τι έκανε; Ράτα καλύτερα τον Άγιο Ιωσήφ...»

Μά την άλληβια, φοβήθηκε μήπως ή ύψηλη αυτή θεολογική συζήτηση τελειώνει με μαχαριές. Μά έπε νέος σε μι άσπιμη ό οδηγός: —Δέν μάς αφήνετε ήσυχους με τις άνοησίες σας; ελπε γελώντας. Αυτά είνε να τό λένε ή γαιοκούδες; κι' όχι να χάνουν τον καιρό τους οι άνδρες σάν και οās...

Και χρίστηκε το καμτσιό του, κοκύνοντας το κεφάλι και ένοντας έτσι τέλος στη συζήτηση. Ο φούρναρης όμως, που είχε κοινησιτή, δεν απορούσε πειά να μείνη ήσυχος. Γύρισε λοιπόν προς το απασπλό κασετίνο και του έλεγε χοροειδέστα: —Αμ' ή γυναίκα σου, μιλωνά, με ποιά ένορμη είνε; Φαινεται πως ή ερώτηση αυτή έφραβε κάποιο όστέιο, γιατί όλοι ξεκαθάριστσαν κατά γέλια. Μόνον ο μιλωνάς δεν γέλασε. Έκανε πως δεν άκουσε. Και τότε ο φούρναρης γύρισε προς το μέρος μου:

οί Γερμανοί. Ο ναυάρχος Γκέλλιοχ τότε παράτησε κάθε επίθεσι, βλέποντας ότι δεν μπορούσε να συνεχίση τη ναυμαχία.

Τό τηλεγράφημα ώστόσο, που είχε λάθει ήταν ψεύτικο. Δέν τό είχε στείλει το Άγγλικό ναυαρχείο, αλλά τό μυστηριώδες διεθνές «πράσι». Η αλήθεια ήταν άλλη: Ο Γερμανικός στόλος δεν είχε υποχωρήσει. Παρέμεινε στις θέσεις του και περίμενε την αντίπεθεσι του έχθρου, δίχως φυσικά να ύποψιάζεται τις μηχανορραφίες των κεφαλαούχων.

Τό «πράσι» λοιπόν μπορούσε να σκορπίση την είδησι της ήττας του Άγγλικού στόλου. Χρειάζόταν δηλαδή να γίνη ένα έπισημο άνακοινωθέν σε άδέξιαστο τόνο, για να δώση την έντύπωσι της ήττας, άπαριθμώντας τις άπώλειες. Ο λόρδος Κάσελ, μέλος του πράσι, ήταν φίλος και σύμβουλος του λόρδου Τσάρντλ. Κατάφερε λοιπόν να πείση το Υπουργικό Συμβούλιο να παείση στο Χρηματοπιστήριον, κερδοσκοπώντας επί της πώσεως της λίρας. Κι' έτσι, ο πρωθυπουργός έέδεξε ένα έπισημο άνακοινωθέν για τη ναυμαχία του Σκάκχρακι σε άπαισιόδοτο τόνο. Ο λόρδος Κάσελ από τ' άλλο μέρος τρομοκράτησε την κοινή γνώμη με «νεότερες είδησεις», που έπιδείκνυσαν την κατάστασι κι' έτσι στο Λονδίνο, στο Παρίσι και στη Νέα Υόρκη ή Άγγλική λίρα κι' οι Άγγλικοί τίτλοι πήσαν τον καταθρο. Η τιμές έπεσαν στο μισό και στο τρίτο της αξίας τους. Το διεθνές «πράσι» φυσικά άρχισε άμέσως ν' άγοράζει τις αξίες που του έπρόσφεραν ο' άποιαδήποτε τιμή...

Υστερ' από πέντε μέρες, δημοσιεύθηκ' ένα άλλο άνακοινωθέν, ριαιόδοχο αυτή τη φορά, γιατί, άπλοσίτατα, στηρίζονταν σε άκριβεις πληροφορίες και στην πραγματικότητα της καταστάσεως. Έτσι οι Άγγλοι έμαθαν ότι δεν ήταν αλήθεια πως είχε βυθιστή ένα μέρος του στόλου τους κι' ότι τό τίμημα αυτό είχε άποχωρισθή μονάχα από τις άλλες μονάδες. Φαντάζεστε τώρα τι έγινε άμέσως στο Χρηματοπιστήριον του Λονδίνου και της Νέας Υόρκης; Η Άγγλική λίρα κι' οι Άγγλικοί τίτλοι ύψώθηκαν πιδ πολύ από τό σημείο που βρισκότουσαν πριν από την ναυμαχία κι' έτσι ή διεθνής συμφορη των κεφαλαούχων πούλησε άμέσως, ότι είχε άγοράσει σε πολύ χαμηλές τιμές και πραγματισήσε μ' αυτό τό «κόλπο» ένα κέρδος από 5 δισεκατομύρια Γαλλικά φράγκα.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΙΧΤΕΡ

—Δέν την γνωρίζετε, κυριε, τη γυναίκα του; Καλή χριστιανή... Δεν έχει τό ταιρι της μέσα στο Μπακαρά.

Όλοι ξαναόρισαν να γελούν. Ο μιλωνάς δεν κινήθηκε και μόνον έλεε σιγά, χωρίς να σηκώση το κεφάλι:

—Σώπαίνε...

Μά ο φούρναρης δεν είχε σκοπό να συστάση και ξαναόρισε:

—Νά πάρη ή εύχη... Δεν είνε νάχη κανένας παρόλο που τέτοιου γυναίκα... Που νά στενοχωρηθείς μαζί της... Φαντάσον πως κάθε έξη μήνες την κλέβει κι' από ένας θαυματούχος της... Και σάν γυρίζεις, και τί δεν έχει να δηγηθή... Περίεργο, ώστόσο, άνόηρογίνο... Δεν ήταν άκόμη σωστός χρόνος που είχαν παντρευτή, και πάρ' τού εύγευ ή γυναίκα του στην Ίσπανία, μ' έναν έμπορο σοκολάτας... Ο άνδρας έμεινε μόνος, να κληθ και να πη... Ήταν σάν τρελλός... Σε λίγο ή κυρά γύρισε, τιμημένη σάν Σπαυλίνα... Της είπαμε τότε: «Κύριον, να μη σε σκοτώση ο άνδρας σου; Μά, δεν βαρύνει... Τα ξανά φτιασαν φρόνιμα-φρόνιμα και τον έμαθε μάλιστα και Σπαυλίνα τρα γούδια...»

Νέα γέλια ξεσπασαν. Απ' τη γωνιά του και χωρίς να σηκώση το κεφάλι του, ο μιλωνάς μωιγρήρισε:

—Φούρναρη, σώπαίνε...

Μά ο άλλος ούτε πρόσεξε καν ν' έξακολούθησε:

—Νουτέρε ίσως, κυριε, ότι θα κείθηκε φρόνιμα πειά ή κυρά, ήστερα από την έπιστραφή της από την Ίσπανία... Μά, δεν βαρύνει... Ο άνδρας της τό είχε πάρει τόσο έλαφρά, που της ήθελε ή έπαυση να ξαναόριση... Έπειτα λοιπόν από τον έμπορο, ήταν ένας κατετίνοος, έπειτα ένας άξιοματικός, έπειτα ένας μουσικός... Κι' έγώ δεν ξέρω πόσο... Και τό νόστιμο είνε πως κάθε φορά γίνεται ή ίδια κομωδιά... Η γυναίκα εύγευ, ο άνδρας κλαει, εκείνη γυρίζεις, κι' αυτός παρηγοριέται... Και όλο του την κλέβουν, και όλο την ξαναόρινε... Υποκρινόμαι πά φορά, έ;... Μά την άλληβια όμως, είνε άπορη ή μιλωνά. Σωστός κόμματος... Μπουκά και συχώρη, μά την άλληβια... Ζωηρή, παταχή, με κάτι γελιστά μάτια, που σου κλέβουν την καρδιά... Μά την ποτι μου, Παριζιάνε, άν θα ξαναόρισετε απ' το Μπακαρά, τότε... —Ω, σώπαίνε, φούρναρη, σε παρακαλώ! Έκανε τάλι ο διότηνος μιλωνάς, μ' έναν τόνο, που σου ξεπαίξε την καρδιά.

Τη στιγμή εκείνη το λεωφορείο σταμάτησε. Οι δυο φουρναριές —πυθός και γαιοπρόξ— κατέβησαν, και, μά την άλληβια, σάν να ξελαίφροστα. Από μακριά άκούγονταν το γέλιο τους.

Τό λεωφορείο έμεινε σχεδόν άδειο. Ο οδηγός είχε κατεβή για ν' άγοράση κάτι. Μείνανε μόνον μέσα, ο μιλωνάς κι' έγώ, καθένας στη γωνιά του και σιωητόι. Έκανε έστη. Το κεφάλι μου βάραινε. Μου έρχόταν βίτος, μά ήταν άδύνατο να κοιμηθώ. Είχα διαρκώς στ' αυτιά μου έκείνο τό: «Σώπαίνε, φούρναρη», τόσο απαρηχικό, τόσο αγανά... Ούτε έκείνος ο διότηνος μπορούσε να κοιμηθή! Έβλεπα από πίσω τους πλατιώδεις ώμους του, που κοκύνοντουσαν από τό γέλιο, και τό χέρι του—ένα μακρύ χέρι, όχτρο, άνεκα φραστο—να τρέμει, σάν χέρι γέρον... Έκλαγες...

—Έατασες, Παριζιάνε! μου φώναζε ξεφανικά ο οδηγός, δειχνόντάς μου με τό καμτσιό του τον άλλο που ζήτοισα.

Έτροξε να κατεβώ. Περγόνοντας κοντά στον μιλωνά, προσπάθησα να κινώσω κάπως από τό κασετίνο του. Ήθελα να τον δω, πριν φύγει. Σάν να ένωσασε τότε τη σέψη μου και την πρόθεσι μου, σίχως άξασαν τό κεφάλι και βλέποντάς με καταμιαματα, ωπότε εέ άπόκριση φωνή:

—Κιτάξτε με καλά, σύντροφε... Κι' άν κάμια από αυτές τις μέρες αδειθείς, πώς έγινε άναχωρη άγριο φωνικό από Μπακαρά, μπορείς να πη: πώς ξέρεις έκείνον που τό έκανε...

Είδα ένα κρυσόμο άνέξαφαστο, ύπτιμενο, με μικρά κομωμένα ματια. Στα μάτια αυτά ίσπεχαν διάκριμα, άσ τη φωνή του κλεινόντα μου σας: Και τό μίος; είνε ο θεός των αδυνάτων... Ά, Θεέ μου... Άν ήμουν στη θέση της μιλωνάς, δεν θα κομωόμουν καθόλου, μά θα θόλου, ήσυχος...

ΑΛΦΩΝΣ ΝΤΩΝΤΕ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΑΛΗΕΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Ίδου και μι άμνηστη Προτοχρονολογημένη εύχη, ταρμένη από ταύλο Αθηναϊκή έφημερίδα:

«Ο νεωσιτά παθών έξ άρτηραιοκλήρωσεως νεωκόρος του ναού του Μοναστηριακού, ερχεται έτη πολλά και εύχεται στους άγαπητοτάτους ένοριτάς!...»

Ο οδηγός είχε κατεβή για ν' άγοράση κάτι.